

عمران شہری

فصل ۲۴

مقدمه

شهرداری مؤسسه مستقل و عمومی است که به منظور اداره امور محلی از قبیل عمران، آبادی، بهداشت شهر و تأمین رفاه و آسایش اهالی شهر و به عنوان زیستگاهی مطلوب برای شهروندان تأسیس شده است و مردم در اداره این امور مستقیم و غیرمستقیم شرکت و دخالت دارند. شهرداری دارای شخصیت حقوقی، استقلال مالی و اداری است و از خود دارای اموال، بودجه، درآمد، حقوق، تکالیف مخصوص و متمایز از دولت است.

در سال ۱۲۸۳ هجری شمسی، قانون بلدیة در مجلس شورای ملی تصویب شد. پیش از تشکیل بلدیة مردم هر شهر طبق آداب و رسوم و اعتقادات شخصی و دینی، بدون مداخله حکومت، خدمات شهری را انجام می‌دادند. پس از پیروزی مشروطه مشکلات مختلفی در اداره امور شهرها در زمینه‌هایی مانند بهداشت شهری و آبرسانی وجود داشت که موجب شد، نمایندگان مجلس اول در صدد تدوین قانونی برای اداره شهرها برآمدند، که منجر به تدوین اولین قانون شهرداری‌ها تحت عنوان «قانون بلدیة» در ۱۹ خرداد ۱۲۸۶ هجری شمسی شد.

از سال ۱۳۹۲ دولت سعی داشت بلدیة را به خود وابسته کند ولی این موضوع تا کودتای ۱۲۹۹ عملی نگردید؛ ولی پس از کودتا و تسلط دولت بر تمامی امور، در سال ۱۳۰۰ بلدیة که تا آن زمان نهادی مستقل بود به دولت وابسته شد. در سال ۱۳۰۹ قانون بلدیة لغو و قانون جدیدی تصویب شد که به موجب آن، نحوه تأمین منابع از طریق عوارض و مالیات و ... را مشخص می‌نمود. آمارهای ارائه شده در این فصل مربوط به خدمات شهری شامل تعداد کشتارگاه‌ها، تعداد ایستگاه‌های آتش‌نشانی، وضعیت حمل زباله، میادین میوه و تره‌بار، فضای سبز شهری، پارک‌های عمومی و جنگلی و آرامستان می‌باشد. آمارهای فوق توسط ۱۸ شهرداری استان به صورت ثبتي جمع‌آوری و در این فصل آورده شده است.

تعاریف و مفاهیم به کار رفته در این فصل به شرح زیر است:

مجتمع فرهنگی و هنری (فرهنگسرا): مرکزی که توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با اهداف و کاربری‌های فرهنگی، هنری و آموزشی برای اشاعه فرهنگ و هنر در مکانی با امکانات سالن سینما و نمایش یا سالن اجتماعات، کتابخانه، کلاس‌های آموزشی، کارگاه‌های هنری، گالری، دفاتر اداری، کافی-شاپ و با متراز متوسط ۵۰۰ مترمربع زیربنا احداث شده و فعالیت می‌نماید.

حوادث: به فرد یا خانواری گفته می‌شود که بر اثر حوادث طبیعی یا غیر طبیعی از لحاظ اقتصادی یا جمعی دچار آسیب شده است.

آرامستان: مکانی برای دفن درگذشتگان که دارای امکانات مورد نیاز است.

آرامستان عمومی: آرامستانی که تمامی خدمات آن توسط شهرداری یا دهیاری به عموم شهروندان ارائه می‌شود و می‌تواند فعال یا غیر فعال باشد.

آرامستان غیر عمومی: آرامستانی که تحت نظارت شهرداری و یا دهیاری است و تمامی خدمات آن توسط سایر نهادها (به جز شهرداری و دهیاری) ارائه می‌شود و می‌تواند فعال یا غیر فعال باشد.

آتش‌نشانی: فعالیت‌هایی که به منظور پیشگیری و اطفاء حریق و امداد و حفظ جان و مال مردم انجام می‌شود.

ایستگاه آتش‌نشانی: مکانی تحت مالکیت و نظارت شهرداری، متشکل از سه بخش: جایگاه خودرویی و لوازم و تجهیزات، محل استقرار و انتظار نیروها و بخش اداری - آموزشی که جهت ایفای وظیفه آتش‌نشانی براساس ضوابط و دستورالعمل‌ها در منطقه‌ای مستقل از ساختمان شهرداری احداث شده است.

پسماند: به مواد جامد، نیمه جامد، مایع (غیر از فاضلاب) و گاز گفته می‌شود که به طور مستقیم یا غیر مستقیم حاصل فعالیت انسان بوده و از نظر تولید کننده ضایع تلقی می‌شود.

بوستان: بوستان یا پارک عبارت است از فضای طراحی شده‌ای که در مالکیت عموم قرار دارد و جزیی از فضاهای شهری محسوب می‌شود، این فضاها توسط درختان و گیاهان پوشیده شده است و براساس نظارت و مدیریت انسان، حفظ و نگهداری یا احداث می‌شوند. همچنین برای تفریح و لذت بردن انسان، یا برای حفاظت از حیات وحش یا زیستگاه طبیعی آن را ایجاد کرده اند.

قطعات پراکنده فضای سبز: فضاهای سبزی که فاقد امکانات تاسیسات رفاهی و مبلمان شهری باشد که شامل (۱- توده درختکاری ۲- توده غیردرختکاری)

- در مورد فضاهای سبز که از جنس سطح دو بعدی نمی‌باشد نظیر احداث دیواره‌های سبز و یا توسعه‌های مربوط به بام سبز که گاهاً در روی سطح سخت برخی از قطعات فضای سبز ایجاد می‌شود می‌بایست مساحت این قسم از قطعات فضای سبز به صورت زیر مجموعه‌ای از همان قطعه ذکر شود. همچنین اینگونه فضاهای سبز که در خارج از قطعات موجود فضای سبز باشد (از نوع توسعه سطحی احداث) خود شامل شماره قطعه جدیدی می‌باشد.

کمربند سبز: برای تعیین حدود شهر، کنترل گسترش شهر، جلوگیری از رشد بی‌رویه و به هم خوردن تناسب ساخت مورفولوژی شهر ایجاد می‌شوند. کمربندهای سبز در روند پویای شهر ممکن است نقش اولیه خود را از دست بدهند ولی نقش بالقوه آنها به عنوان فضای سبز تعادل بخش و

تفرجگاه شهری و شاخص زنده جهت تشخیص روند شهر پا برجا می‌ماند. ساخت این کمربندها در پیرامون شهرها نقش‌های زیر را ایفا می‌کند:

- جلوگیری از انهدام زمین‌های قابل کشت در حومه در اثر گسترش شهرها.
- تصفیه و تلطیف هوای شهر و غربال بادهای ورودی شهر.
- جلوگیری از گسترش بی‌رویه شهر بهره‌برداری اقتصادی با بازدهی مفید از سرمایه‌گذاری انجام شده.

گزیده اطلاعات

در سال ۱۴۰۰، تعداد ۳ میدان میوه و تره‌بار با مساحتی حدود ۲۹۶۳۶ متر مربع فعال بوده است. در این سال، تعداد ۱ فرهنگسرا و ۴۲ آرامستان وجود داشته است. همچنین در این سال، در شهر یاسوج، ۴ ایستگاه آتش‌نشان با ۷۲۷ مورد حادثه و ۳۷۱ مورد آتش سوزی و ۴۹ نیروی آتش‌نشان مشغول فعالیت بوده‌اند. در سال ۱۴۰۰، در شهر یاسوج، ۳۰۶۶۰ تن پسماند خانگی جمع‌آوری شده است. همچنین در این سال، در شهر یاسوج، تعداد ۲۹ بوستان با مساحت ۸۱۵۰۰۰ مترمربع وجود داشته است.

۱-۲۴- خدمات شهری و شهرداری: ۱۴۰۰ (مترمربع)

آرامستان		میدان میوه و تره بار		مجتمع فرهنگی و هنری (فرهنگسرا)		مرکز استان
مساحت	تعداد	مساحت	تعداد	مساحت	تعداد	
۱۰۹۸۴۴۲	۴۲	۲۹۶۳۶	۳	۲۴۰	۱	جمع.....
۷۰۰۰۰	۲	۶۵۰	۱	۰	۰	باشت.....
۶۰۰۰	۱	۰	۰	۰	۰	بوستان.....
۱۲۶۰۰	۲	۰	۰	۰	۰	پاتاوه.....
۲۹۶۸۸	۱	۰	۰	۰	۰	چرام.....
۲۰۰۰۰	۲	۰	۰	۰	۰	چیتاب.....
۳۴۸۰۴۱	۳	۱۶۰۶۲	۱	۲۴۰	۱	دوگنبدان.....
۶۰۰۰۰	۲	۰	۰	۰	۰	دهدشت.....
۷۰۰۰	۱	۰	۰	۰	۰	دیشموک.....
۸۱۱۳	۲	۰	۰	۰	۰	سرفاریاب.....
۵۰۰۰۰	۱	۰	۰	۰	۰	سوق.....
۲۰۰۰۰	۱	۰	۰	۰	۰	سی سخت.....
۱۰۰۰۰	۱	۰	۰	۰	۰	قلعه رئیسی.....
۴۰۰۰	۱	۰	۰	۰	۰	گراب.....
۵۰۰۰	۱	۰	۰	۰	۰	لنده.....
۴۰۰۰	۱	۰	۰	۰	۰	لیکک.....
۳۰۰۰۰	۲	۰	۰	۰	۰	مادوان.....
۱۰۰۰۰	۳	۰	۰	۰	۰	مارگون.....
۱۴۸۰۷۰	۱۳	۱۲۹۲۴	۱	۰	۰	یاسوج.....

ماخذ - شهرداری‌های استان کهگیلویه و بویراحمد

۲۴-۲- مشخصات ایستگاه‌های آتش نشانی برحسب مناطق شهرداری در مرکز استان

سال و منطقه شهری	تعداد ایستگاه‌های آتش نشانی	تعداد پرسنل عملیاتی	تعداد ناوگان عملیاتی	تعداد حوادث (بجز آتش سوزی)	تعداد آتش سوزی
..... ۱۳۸۵	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰
..... ۱۳۹۰	۱	۲۷	۱۱	۳۲۱	۳۷۱
..... ۱۳۹۵	۲	۴۰	۱۰	۱۱۶۳	۴۴۲
..... ۱۳۹۶	۳	۴۳	۹	۷۰۲	۵۷۰
..... ۱۳۹۷	۳	۴۲	۹	۱۲۹۴	۴۵۲
..... ۱۳۹۸	۳	۴۲	۹	۹۵۳	۴۰۸
..... ۱۳۹۹	۳	۵۱	۹	۷۴۴	۴۸۶
..... ۱۴۰۰	۴	۴۹	۱۲	۷۲۷	۳۷۱
..... منطقه ۱	۴	۴۹	۱۲	۷۲۷	۳۷۱

ماخذ- شهرداری یاسوج

۳-۲۴- پسماند جمع آوری شده خانگی به تفکیک مناطق دوگانه شهرداری مرکز استان

(تن در سال)

پسماند خانگی	پسماند کل	سال و منطقه شهری
...	...	۱۳۸۵.....
۲۹۲۰۰	۵۴۷۵۰	۱۳۹۰.....
۳۶۵۰۰	۴۳۸۰۰	۱۳۹۵.....
۴۵۰۰۰	۵۸۴۰۰	۱۳۹۶.....
۴۰۰۰۰	۴۷۰۰۰	۱۳۹۷.....
۴۲۰۰۰	۵۰۴۰۰	۱۳۹۸.....
۴۳۲۰۰	۵۶۵۵۰	۱۳۹۹.....
۳۰۶۶۰	۵۱۱۰۰	۱۴۰۰.....
۱۹۶۶۰	۳۱۱۰۰	منطقه ۱.....
۱۱۰۰۰	۲۰۰۰۰	منطقه ۲.....

ماخذ- شهرداری یاسوج

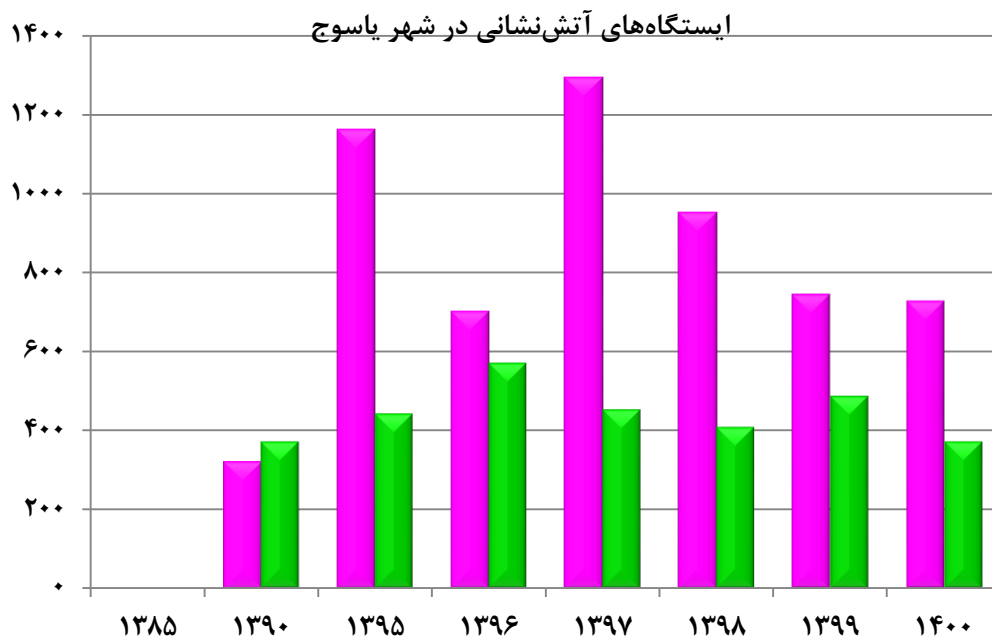
۴-۲۴- وضعیت فضای سبز مرکز استان برحسب مناطق (مترمربع)

مساحت کمربند سبز	قطعات پراکنده فضای سبز		بوستان		سال و مناطق
	مساحت	تعداد	مساحت	تعداد	
...	...	...	...	...	۱۳۸۵.....
۳۷۰۰۰	۲۰۰۰۰۰	۲۰	۶۷۰۰۰۰	۱۸	۱۳۹۰.....
۳۷۰۰۰	۴۴۸۴۲۰	۳۳	۹۰۰۰۰۰	۲۶	۱۳۹۵.....
۳۷۰۰۰	۴۰۰۰۰۰	۳۸	۹۰۰۰۰۰	۲۶	۱۳۹۶.....
۳۷۰۰۰	۴۰۰۰۰۰	۳۸	۹۱۰۰۰۰	۲۸	۱۳۹۷.....
۸۰۰۰۰	۳۷۸۰۰۰	۳۳	۹۲۰۰۰۰	۲۹	۱۳۹۸.....
۸۰۰۰۰	۳۷۸۰۰۰	۳۳	۹۲۰۰۰۰	۲۹	۱۳۹۹.....
۸۰۰۰۰	۴۱۳۷۳۵	۴۳	۸۱۵۰۰۰	۲۹	۱۴۰۰.....
۸۰۰۰۰	۴۱۳۷۳۵	۴۳	۸۱۵۰۰۰	۲۹	منطقه ۱.....

ماخذ- شهرداری یاسوج

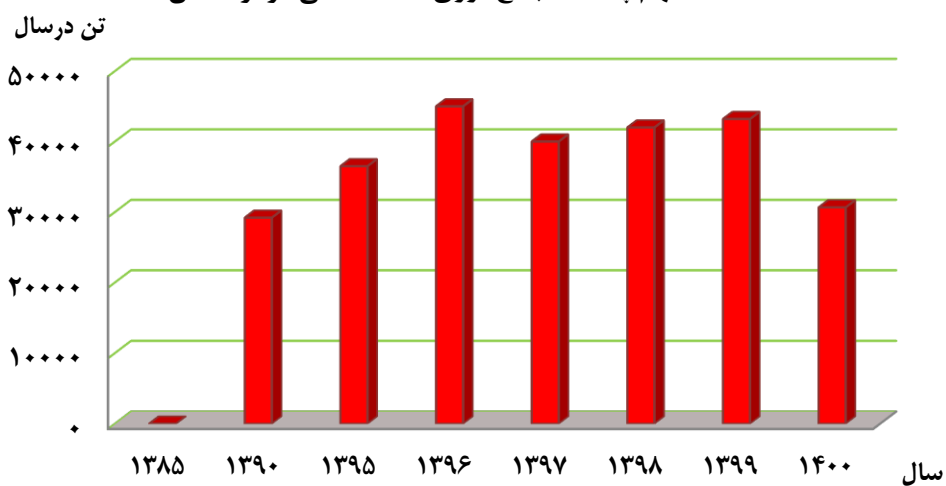

۲۴-۱- مقایسه توزیع فراوانی آتش‌سوزی‌ها و حوادث به تفکیک

مبنا: جدول ۲۴-۲

۲۴-۲- سهم پسماند جمع‌آوری شده خانگی مرکز استان

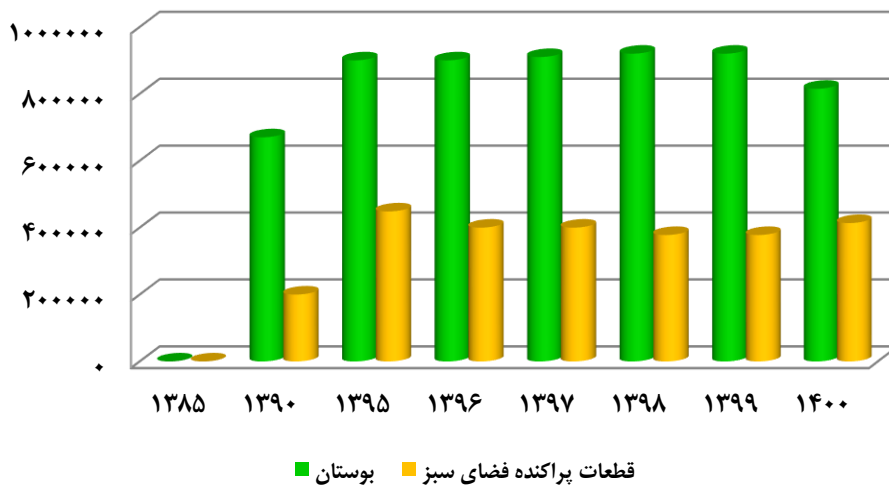

مبنا: جدول ۲۴-۳

۳-۲۴- وضعیت فضای سبز مرکز استان به تفکیک قطعات پراکنده

فضای سبز و بوستان

مترمربع

مبنا: جدول ۲۴-۴